

Nr 145.

Av herr **Björnsson m. fl.**, om ökat anslag till understöd åt enskilda skolor för yrkesundervisning.

Upprepade gånger ha i tidningspressen, i motioner och skrivelser av olika slag framhållits den stora betydelsen för landet av att kvinnorna beredas tillfälle att skaffa sig kunskaper och färdigheter för hemmets skötsel. Detta torde gälla de flesta kvinnor oavsett vilket yrke eller civilstånd de än tillhöra. Av utomordentligt stor betydelse för vårt folks hälsa och trevnad är särskilt att husmödrarna med kunskap och omsorg sörja för hemmets kosthåll, att de förmå ägna barnen en fysiskt och psykiskt rätt inriktad och värdefull vård, samt att de förvärvat förmågan att sköta hemmets ekonomi.

Med tillfredsställelse och glädje konstatera vi departementschefens uttalande i årets statsverksproposition, att han anser starka principiella skäl tala för, att det husliga arbetet bör i statsbidragshänseende ställas i paritet med de andra ämnesgrenarna av yrkesundervisningen. Han utgår ifrån, att denna fråga särskilt uppmärksammas vid de utredningar, som erfordras på detta område. Det är att hoppas att genom de tilltänkta utredningarna den här åsyftade lönefrågan får sin lösning. Detta är så mycket mer av vikt som den i hög grad sammanhänger med en tillfredsställande rekrytering av lärarpersonalen för detta viktiga undervisningsområde.

Undervisningen i det husliga arbetet behöver emellertid tillgodoses på flera sätt.

I årets riksdagspetita hemställer skolöverstyrelsen, att anslaget till de enskilda anstalterna för yrkesundervisning för nästa budgetår måtte höjas med 105,000 kronor till 600,000 kronor eller om understödsgrunderna för kommunala anstalter för yrkesundervisning icke ändrades på sätt överstyrelsen i annat sammanhang föreslagit, till 550,000 kronor.

Departementschefen framhåller i statsverkspropositionen att starka skäl tala för en höjning av detta slag. Han anser sig emellertid i år ej böra upptaga frågan om höjning av anslaget emedan det visat sig att stora reservationer förefunnits vid de senaste budgetårens utgång. Så fanns vid utgången av budgetåret 1935—1936 omkring 77,000 kronor; vid utgången av budgetåret 1936—1937 omkring 86,300 kronor och vid utgången av budgetåret 1937—1938 omkring 110,500 kronor. Departementschefen framhåller, att dessa reservationer av allt att döma uppkommit på grund av formerna för rekvisition av statsbidrag och säger sig förmoda att en ändring av dessa former skulle möjliggöra det fulla utnyttjandet av anslaget. Någon väsentlig ökning för skolornas del torde en sådan åtgärd dock icke komma att medföra. Enligt författningen ha nämligen skolorna i fråga rätt att lyfta det dem beviljade statsbidraget två månader efter budgetårets utgång. En-

ligt från skolöverstyrelsen införskaffade uppgifter var efter respittidens utgång kvarstående av reservationen för budgetåret 1935—1936 endast 9,265 kronor och för budgetåret 1936—1937 7,763 kronor. Att dessa små belopp ej utnyttjas bevisar emellertid inte att anslaget i fråga ej behöver höjas. En av orsakerna till att statsbidraget i sin helhet ej uttagits torde varit att skolorna på grund av anslagets otillräcklighet ej vågat anordna planerade kurser, då det visat sig att de endast delvis skulle kunna påräkna den begärda summan. Att den höjning av anslaget, som av skolöverstyrelsen begärts, är av behovet påkallad framgår av att enbart i vad det gäller skolor i husligt arbete det för 1938—1939 beviljade anslaget med 57,000 kronor understeg det av dem begärda.

I 1938 års statsverksproposition uttalade föredragande departementschefen också som sin åsikt att anslaget till enskilda anstalter för yrkesundervisning borde successivt återföras till det belopp (kr. 675,000), varmed anslaget utgått före de av 1932 och 1933 års riksdag huvudsakligen av statsfinansiella skäl vidtagna anslagsreduktionerna. För behovet av en sådan anslagshöjning talade enligt departementschefens mening, bland annat, önskvärdheten av att kunna i ökad utsträckning främja den hemslöjdsundervisning, som meddelas av ett flertal skolor. Den höjning som vid nämnda riksdag gjordes har också i huvudsak endast kommit hemslöjdsundervisningen till del.

Det synes oss emellertid vara av minst lika stor vikt att undervisningen i husligt arbete blir väl tillgodosedd och att man genom ökat stöd till densamma söker möta de starka krav på en förbättrad utbildning för hemmet som på så många håll nu möter. Vi anse att man härför ej bör behöva invänta den av departementschefen berörda utredningen om formerna för rekvisitionen av statsanslaget, då, som ovan framhållits, detta ej torde kunna egentligen förändra rådande förhållanden. Då emellertid den av skolöverstyrelsen förutsatta omläggningen av understödsgrunderna för kommunala anstalter för yrkesundervisning detta år ej tyckes komma före, ansluta vi oss till det av skolöverstyrelsen äskade lägre beloppet eller 550,000 kr.

Med hänvisning till vad ovan framhållits hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta att i riksstaten för budgetåret 1939/40 i stället för det nu förefintliga reservationsanslaget å 495,000 kronor uppföra ett med 55,000 kronor till 550,000 kronor förhöjt reservationsanslag till understöd åt enskilda skolor för yrkesundervisning.

Stockholm den 23 januari 1939.

Edv. Björnsson.

C. P. V. Gränebo.

Karl Sandegård.